

er det, at jeg af principielle Grunde ikke ser noget umuligt deri, men paa den anden Side rigtignok heller ikke ser nogen Grund til at gøre det, naar det ikke er nødvendigt, og med de nuværende stærke Arbejderorganisationer her i Danmark er der næppe nogen Nødvendighed for at gøre det. Jeg vil i alt Fald meget advare Forslagets virkelige Venner mod at drage et saadant Spørgsmaal ind under Behandlingen af dette Forslag; det vil næppe være tilraadeligt for Lovforslagets Fremme. Derimod hører netop Sundheds- og Sikkerhedsforanstaltningerne hjemme paa en saadan Lov. Det er den Slags Ting, Fagforeningerne have allervanskeligst ved at gennemføre. Paa dette Omraade skeler den ene Arbejdsgiver hen til den anden og vil ikke gerne vove sig længere ud i Retning af kostbare Foranstaltninger end hans Kollega og Konkurrent. Derfor maa Lovgivningsmagten gribe ind her. Eksemplerne fra Typografaget, Bagerfaget og mange andre Fag vise, hvor vanskeligt det er for Arbejderne selv at opnaa noget paa dette Omraade. Omvendt viser en saadan lille Lov som den københavnske Sundhedsvedtægt om Bagerierne, hvor let det er for det offentlige at gribe ind her. Vore gamle Bestemmelser i Loven af 1873 vare ret utilfredsstillende; derimod maa man sikkert erkende, at Bestemmelserne i nærværende Lovforslags § 14 i det væsentlige ere fyldestgørende. Det er just et af de Omraader, hvor man gerne vil tage sig Tid til Eftertanke, og hvor først Pillearbejdet i Udvalget vil aabenbare, om der er nogen Skrøbelighed. Det vilde saaledes vistnok have været ønskeligt, om man havde benyttet Lejligheden til at samarbejde Bestemmelserne paa dette Omraade med Bestemmelserne i Loven af 89, saaledes som det er sket i den norske Fabriklov af 92. Jeg tror, at man saa vilde være naaet til et klarere og sikrere Resultat. Man skal være meget varsom med at give saadanne Bestemmelser i to paralleltløbende Love.

Dermed har jeg afsluttet de Bemærkninger, jeg ønsker at gøre om nærværende Lovforslags Bestemmelser. Der vil under den senere Behandling rimeligvis blive rig Anledning til at komme ind paa mange andre Bestemmelser, saaledes Straffebestemmelserne, Overgangsbestemmelserne o. s. v., som jeg i det hele finder humane og billige, men det forekommer mig ikke, at Tiden dertil er kommen i Dag.

Saaledes er da det Lovforslag, der er blevet os forelagt, vidtgaende, omfattende, baaret af virkelig Reformlyst, og Spørgs-

maalet er da, hvorledes det høje Ting vil tage imod det. Det er mit levende Haab, at Folketinget vil tage imod det paa en god Maade. Jeg haaber, at der vil findes et stort Flertal, der vil bestræbe sig paa at gennemføre Forslaget paa en rundelig Maade, og paa den anden Side ikke stræbe efter at indføre Bestemmelser, som kun ville kunne hemme dets hurtige Fremme. Der vil blive indvendt mod dette Forslag, hvad der altid er blevet indvendt mod saadanne Forslag, at der her er Tale om et Indgreb i den personlige Frihed. Det er der selvfølgelig. Det er da ogsaa saa, at i tidligere Slægtled var det ikke sjældent konservative Partier, der fremsatte Forslag om en saadan Lovgivning, medens de liberale Partier og Venstrepartierne rundt omkring i Verden ansaa det for at være en nødvendig Følge af deres egne Principper at gaa mod saadanne Love. Endnu i 1873 modsatte Gladstones Regering sig de engelske Fagforeningers Krav paa en videregaaende Arbejderbeskyttelse. Følgen heraf var, at Fagforeningerne ved de næste Valg kastede deres Stemmer over paa de konservative Kandidater og bragte til Roret et konservativt Ministerium, der opfyldte Arbejdernes Krav. Det er det samme, vi kende fra Tyskland. De saakaldte Fremskridtspartier, de tysk-frisindede Partier have oprindeligt anset sig for forpligtede til at gaa mod enhver social Lovgivning. Følgen af det er, at disse Partier fra den stolte Stilling, de indtog i Begyndelsen af 70erne, ere gaaede ned til næsten fuldstændig Magtesløshed i Tysklands offentlige Liv. Heldigvis har vort Venstreparti aldrig taget et lignende doktrinært Standpunkt paa dette Omraade; aldrig have vi indtaget et doktrinært Erindrings Standpunkt, som har forhindret os i at gaa med til en social Lovgivning, og den sociale Lovgivning, som Danmark har faaet i de senere Aar, er et tilstrækkeligt talende Vidnesbyrd derom. Men ogsaa paa det her foreliggende Omraade har Venstre stillet sig paa samme Maade, og jeg kan ikke dokumentere det paa nogen bedre Maade, end hvis jeg med Formandens Tilladelse maa faa Lov til at oplæse nogle Linier af, hvad den første Taler her i Tinget sagde ved Behandlingen af den nuværende Lov af 23de Maj 1873. Det var afdøde Thomas Nielsen, der, som bekendt, havde varm Interesse for alle saadanne sociale og filantropiske Opgaver. Han sagde som saa: „Jeg ved meget vel, at nogle ville sige, at dette Lovforslag er et Indgreb i den indi-